

**EUROOPAN RASISMIN JA
SUVAITSEMATTOMUUDEN VASTAINEN TOIMIKUNTA**

**YLEISTÄ POLITIIKKAA KOSKEVA
SUOSITUS NRO 3:**

**ROMANEIHIN KOHDISTUVAN
RASISMIN JA SUVAITSEMATTOMUUDEN
VASTAINEN TAISTELU**

Strasbourg, 6 maaliskuu 1998

Secretariat of ECRI
Directorate General of Human Rights and Legal Affairs
Council of Europe
F - 67075 STRASBOURG Cedex
Tel.: +33 (0) 3 88 41 29 64
Fax: +33 (0) 3 88 41 39 87
E-mail: combat.racism@coe.int

Käykää kotisivuillamme Internetissä: www.coe.int/ecri

Euroopan rasismien ja suvaitsemattomuuden vastainen toimikunta, joka:

palauttaa mieleen Euroopan neuvoston jäsenvaltioiden valtion- ja hallitusten päämiesten huippukokouksessa Wienissä 8-9 päivänä lokakuuta 1993 hyväksytyt julistukset;

palauttaa mieleen, että rasismien, muukalaisvihan, antisemitismien ja suvaitsemattomuuden vastaisen taistelun toimintasuunnitelmassa, joka sisältyy kyseiseen julistukseen, ministerikomiteaa kehoitettiin perustamaan Euroopan rasismien ja suvaitsemattomuuden vastainen toimikunta, jonka tehtävänä on muun muassa laatia yleistä politiikkaa koskevia suosituksia jäsenvaltioille;

palauttaa mieleen myös Euroopan neuvoston jäsenvaltioiden valtion- ja hallitusten päämiesten toisessa huippukokouksessa Strasbourgissa 10-11 päivänä lokakuuta 1997 hyväksytyt lopulliset julistukset ja toimintasuunnitelman;

korostaa, että tässä lopullisessa julistuksessa vahvistetaan, että Euroopan neuvoston jäsenvaltioiden tavoitteena on rakentaa vapaampi, suvaitsevaisempi ja oikeudenmukaisempi eurooppalainen yhteiskunta, ja siinä kehoitetaan tehostamaan rasismien, muukalaisvihan, antisemitismien ja suvaitsemattomuuden vastaista taistelua;

ottaa huomioon Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen suosituksen nro 1203 (1993) sisältyvän ehdotuksen, joka koskee Euroopan romanien välitysmiehen nimittämistä;

pitää mielessä Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (ETYJ), läheisessä yhteistyössä Euroopan neuvoston kanssa 20-23 päivänä syyskuuta 1994 järjestämän ETYKin (ETYJ) alueen romaneja koskevan ”inhimillinen ulottuvuus” -seminaarin

johtopäätökset, sekä jatkuvan yhteistyön näiden kahden järjestön välillä tällä alalla;

suhtautuu myönteisesti siihen, että pääsihteeri nimitti vuonna 1994 Euroopan neuvoston romaneja koskevan toiminnan koordinaattorin;

pitää mielessä romaniasiaan asiantuntijaryhmän (MG-S-ROM) työn;

palauttaa mieleen ministerikomitean jäsenvaltioille antaman suosituksen nro R (97) 21, joka koskee tiedotusvälineitä ja suvaitsevan kulttuurin edistämistä;

palauttaa mieleen ECRI:n yleistä politiikkaa koskevan suosituksen nro 1 sisällön, jonka tarkoituksena on auttaa jäsenvaltioita taistelemaan tehokkaasti rasismia, muukalaisvihaa, antisemitismia ja suvaitsemattomuutta vastaan, ehdottamalla konkreettisia ja erityisiä toimenpiteitä muutamalla erityisen merkittävällä alueella;

on täysin vakuuttunut siitä, että Eurooppa on yhteisten arvojen yhteisö, mukaan luettuna kaikkien ihmisten sama ihmisarvo, ja että tämän saman ihmisarvon kunnioittaminen on kaikkien demokraattisten yhteisöjen perusta;

palauttaa mieleen, että Euroopan historian perintönä on velvollisuus muistaa menneisyys pysymällä valppaana ja vastustamalla aktiivisesti kaikkia rasismien, muukalaisvihan, antisemitismien ja suvaitsemattomuuden ilmenemismuotoja;

osoittaa kunnioitusta kaikkien toisen maailmansodan aikaisen rasistisen vainon ja hävittämisen politiikan uhrien muistolle ja muistaa, että huomattava määrä romaneja menehtyi tämän politiikan seurauksena;

korostaa tässä yhteydessä, että Euroopan neuvosto ilmentää ja puolustaa niitä perusarvoja - erityisesti ihmisoikeuksien suojelua ja edistämistä - joiden ympärille Eurooppa uudelleenrakenneettiin toisen maailmansodan kauhujen jälkeen;

palauttaa mieleen, että rasismien, muukalaisvihan, antisemitismin ja suvaitsemattomuuden vastainen taistelu on erottamaton osa ihmisoikeuksien suojelua ja edistämistä, että nämä oikeudet ovat yleismaailmallisia ja jakamattomia, ja että nämä oikeudet kuuluvat kaikille ihmisille ilman minkäänlaista erottelua;

korostaa, että rasismien, muukalaisvihan, antisemitismin ja suvaitsemattomuuden vastaisessa taistelussa on ennen kaikkea kyse yhteiskunnan haavoittuvien jäsenten oikeuksien suojelusta;

on vakuuttunut siitä, että kaikessa rasismien ja syrjinnän vastaisessa toiminnassa huomio tulisi keskittää uhriin ja hänen asemansa parantamiseen;

toteaa, että romanit kaikkialla Euroopassa kärsivät jatkuvista ennakkoluuloista, ovat syvälle yhteiskuntaan juurtuneen rasismien uhreja, ovat joskus rasismien ja suvaitsemattomuuden väkivaltaisten ilmenemismuotojen uhreja ja heidän perusoikeuksiaan rikotaan tai uhataan säännöllisesti;

toteaa myös, että romaneihin kohdistuvat jatkuvat ennakkoluulot johtavat heidän syrjintäänsä monilla yhteiskunnan aloilla ja talouselämässä, ja että tällainen syrjintä vaikuttaa merkittävästi yhteiskunnalliseen syrjäytymiseen, joka koskee monia romaneja;

on vakuuttunut siitä, että suvaitsevaisuuden periaatteen edistäminen on tae avoimen ja moniarvoisen yhteiskunnan säilyttämiselle, ja mahdollistaa rauhanomaisen rinnakkaiselon;

suosittelee jäsenvaltioiden hallituksille, että nämä:

- allekirjoittavat ja ratifioivat merkittävät kansainväliset sopimukset, jotka koskevat rasismien, muukalaisvihan, antisemitismin ja suvaitsemattomuuden vastaista taistelua, erityisesti kansallisten vähemmistöjen suojelua koskevan puiteyleissopimuksen ja alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä koskevan eurooppalaisen peruskirjan;
- varmistavat, että eri romaniyhteisöistä virallisesti käytetty nimi on se, jota kyseinen yhteisö haluaa itsestään käytettävän;
- pitäen mielessä ne rasismien ja suvaitsemattomuuden ilmenemismuodot, joiden uhreja romanit ovat, pitävät ensisijaisen tärkeänä ECRI:n yleistä politiikkaa koskevan suosituksen nro 1 sisällön tehokasta täytäntöönpanoa, mikä edellyttää, että valtiot ryhtyvät tarvittaviin toimenpiteisiin varmistukseksi, että rasismi, muukalaisviha, antisemitismi ja suvaitsemattomuus kielletään nimenomaisesti kansallisessa rikos-, siviili- ja hallintolainsäädännössä;
- varmistavat, että syrjinnän ja syrjintäkäytäntöjen estämistä varten on asianmukainen lainsäädäntö, ja sen täydentämiseksi sisällyttävät yksityisoikeutta koskevaan säännöstöön erityisiä säännöksiä etenkin

työelämän, asumisen ja koulutuksen osalta;

- säätävät laittomaksi kaikenlaisen syrjinnän, jota viranomaiset harjoittavat virkatehtäviensä yhteydessä;
- varmistavat, että syrjinnän kohteeksi joutuneilla romaneilla, jotka haluavat ryhtyä oikeustoimenpiteisiin, on käytettävissä sopivaa oikeusapua;
- ryhtyvät tarvittaviin toimenpiteisiin varmistaakseen, että oikeus toteutuu täysimääräisesti ja viipymättä tapauksissa, jotka koskevat romanien perusoikeuksien loukkauksia;
- varmistavat erityisesti, että minkäänlaista rangaistukselta välttymistä ei suvaita niiden rikosten osalta, joita kohdistetaan romaneihin, ja saattavat tämän selkeästi kansalaisten tietoon;
- perustavat ja tukevat erityisiä koulutusohjelmia näiden asioiden kanssa tekemisissä oleville henkilöille lainkäyttöjärjestelmän eri osissa, kaikilla tasoilla, tavoitteenaan edistää kulttuurien ymmärtämistä ja tietoisuutta ennakkoluuloista;
- kannustavat kehittämään asianmukaisia järjestelyjä, jotka mahdollistavat poliisin, paikallisviranomaisten ja romaniyhteisöjen välisen keskustelun;
- kannustavat tietoisuuden lisäämistä sekä audiovisuaalisten tiedotusvälineiden että lehdistön ammattilaisten keskuudessa heidän erityisestä vastuustaan siitä, että he eivät levitä ennakkoluuloja harjoittaessaan ammattiaan, sekä erityisesti siitä, että he välttävät tiedottamista romaniyhteisön jäseniä koskevista tapauksista sellaisella tavalla, joka leimaa romaniyhteisön kokonaisuudessaan;
- ryhtyvät tarvittaviin toimenpiteisiin varmistaakseen, että määräyksiä, jotka koskevat lainmukaista ja tosiasiallista mahdollisuutta saada kansalaisuus ja turvapaikka, laaditaan ja sovelletaan siten, että se ei johda erityiseen romaneihin kohdistuvaan syrjintään;
- varmistavat, että maan rajojen sisällä matkustamiseen liittyvät kysymykset, erityisesti kotipaikkaa ja kaupunkisuunnittelua koskevat määräykset ratkaistaan siten, että se ei haittaa kyseessä olevien henkilöiden elämäntapaa;
- kehittävät viranomaisjärjestelyjä edistääkseen romaniyhteisöjen aktiivista osallistumista päätöksentekoprosessiin kansallisten, alueellisten ja paikallisten kuulemismenettelyjen avulla, ja suosivat tässä yhteydessä ajatusta tasaveroisesta osallistumisesta;
- ryhtyvät erityisiin toimenpiteisiin edistääkseen romanien koulutusta, ja varmistaakseen, että he ovat täysimääräisesti tietoisia oikeuksistaan ja oikeusjärjestelmän toiminnasta;
- kiinnittävät erityistä huomiota romaninaisten asemaan, koska nämä ovat usein kaksinkertaisen syrjinnän kohteena, naisina ja romaneina;

- taistelevat voimakkaasti kaikenlaista romanilasten erottelua vastaan kouluissa ja varmistavat, että heillä on tosiasiallisesti tasaveroiset mahdollisuudet osallistua koulutukseen;
- sisällyttävät kaikkien koulujen opetusohjelmiin tietoa romanien historiasta ja kulttuurista ja järjestävät opettajille asiaa käsitteleviä koulutusohjelmia;
- tukevat sellaisten kansalaisjärjestöjen toimintaa, joilla on tärkeä osa romaneihin kohdistuvan rasismien ja suvaitsemattomuuden vastaisessa taistelussa, ja jotka tarjoavat heille erityisesti asianmukaista oikeusapua;
- kannustavat romanijärjestöjä toimimaan aktiivisesti, tavoitteenaan vahvistaa kansalaisyhteiskuntaa;
- kehittävät luottamusta lisääviä toimenpiteitä avoimen ja moniarvoisen yhteiskunnan säilyttämiseksi ja vahvistamiseksi, tavoitteenaan rauhanomainen rinnakkaiselo.

